

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 26. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA [...] turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 103/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2018. gada 9. janvāra noteikumu Nr. 24 „Noteikumi par valsts nodevu apraides atļaujas izsniegšanai un pamatnosacījumu pārskatīšanai, retranslācijas atļaujas izsniegšanai un pārreģistrācijai, kā arī apraides tiesību īstenošanas uzraudzībai” (turpmāk – noteikumi Nr. 24) 2.4. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, kā arī par spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no tās pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Valsts nodevu maksā šādā apmērā: par apraides tiesību īstenošanas uzraudzību šo noteikumu 2.1.8. un 2.1.10. apakšpunktā minēto apraides atļauju gadījumā – 5691,48 euro.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.-19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai ir personai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar tai Satversmes 1. pantā, 91. panta pirmajā teikumā un 105. panta pirmajā un trešajā teikumā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā konstitucionālajai sūdzībai noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja tā izmantojusi visas iespējas aizstāvēt tai Satversmē noteiktās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apstrīdētā norma noteic Pieteikuma iesniedzējai pienākumu maksāt valsts nodevu par apraides tiesību īstenošanas uzraudzību. Tātad konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt tai Satversmē noteiktās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajam teikumam, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no pamattiesību aizskāruma brīža, proti, no 2018. gada 16. janvāra, kad stājās spēkā noteikumi Nr. 24 un Pieteikuma iesniedzējai radās pienākums maksāt apstrīdētajā normā paredzēto valsts nodevu. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2018. gada 10. jūlijā. Tātad pieteikums ir iesniegts, ievērojot konstitucionālās sūdzības iesniegšanai paredzēto termiņu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

7.1. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā, apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, jo tajā noteiktās valsts nodevas apmēram neesot skaidrojuma. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētās normas likumdošanas procesā likumdevējs neesot pienācīgi uzklauzījis ieinteresēto personu viedokļus, kā arī šīs valsts nodevas apmērs neesot samērīgs. Turklāt apstrīdētā norma neatbilstot Satversmes 1. pantam, jo Pieteikuma iesniedzējai esot bijusi tiesiska paļāvība, ka apstrīdētajā normā noteiktā nodeva netiks ieviesta.

Lai izvērtētu apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam vispārīgi ir jānoskaidro, vai apstrīdētā norma rada tajā noteikto pamattiesību ierobežojumu un jāpārbauda, vai: 1) šis ierobežojums ir noteikts ar likumu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai tas ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 10.2.–11.3.3. punktu*).

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka nodokļu un nodevu maksāšanas pienākums vienmēr nozīmē īpašuma tiesību ierobežojumu. Valstij šajā jomā ir plaša rīcības

brīvība. Tajā ietilpst tiesības izvēlēties, kādi nodokļi vai nodevas un kādām personām, un kādos gadījumos būtu nosakāmas. Tomēr šim regulējumam ir jābūt pamatotam ar objektīviem un racionāliem apsvērumiem. Izvērtējot valsts noteikta maksājuma samērīgumu, Satversmes tiesai galvenokārt jāpārlicinās, ka tam nav konfiscējoša rakstura (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2014-11-0103 22. punktu*).

Turklāt Satversmes tiesa ir vairākkārt norādījusi, ka personai ir jāreķinās, ka gadījumā, ja valsts ekonomiskā situācija un vajadzības mainīsies, var mainīties arī nodokļu un nodevu regulējums (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 13. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2010-59-01 9.8. punktu*). Personai nav tiesību pašauties, ka konkrēts nodoklis vai nodeva nekad netiks ieviests (*sal. sk. Satversmes tiesas 2015. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2014-11-0103 21. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, ka apstrīdētajā normā paredzētās valsts nodevas ieviešanai nebūtu objektīva un racionāla pamatojuma, bet iebilst tikai pret tās apmēru, norādot, ka tās rezultātā mazināsies Pieteikuma iesniedzējas peļņa. Savukārt Pieteikuma iesniedzējas tiesiskā pašlēmība pamatota vienīgi ar to, ka iepriekš šāda valsts nodeva nebija paredzēta. Šādu Pieteikuma iesniedzējas argumentāciju nevar atzīt par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta izpratnē.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jo tajā paredzēts vienāds valsts nodevas apmērs visiem attiecīgajiem komersantiem, kuriem esot atšķirīgs apgrozījums un klientu skaits.

Lai pamatotu apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, Pieteikuma iesniedzējai konkrētajā gadījumā visupirms būtu jānorāda būtiski atšķirīgas personu grupas, attiecībā uz kurām apstrīdētajā normā būtu paredzēta vienāda attieksme, bet pēc tam jāizvērtē, vai šādai attieksmei ir leģitīms mērķis un vai tā ir samērīga (*sal. sk. Satversmes tiesas 2006. gada 15. jūnija sprieduma lietā Nr. 2005-13-0106 20.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi uz tādām personām, kuras atrodas vienādos apstākļos, bet atšķiras tikai pēc vienas pazīmes – komercdarbības apmēra. Tātad Pieteikuma iesniedzēja nav identificējusi tādas personu grupas, kuras atrastos būtiski atšķirīgos apstākļos. Secīgi pieteikumā nav pamatots arī tas, ka pret šādām

personām ar apstrīdēto normu, iespējams, pieļauta vienāda attieksme, vai šādai attieksmei ir leģitīms mērķis un vai tā ir samērīga.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums daļā par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91.panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc SIA [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 103/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova